

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н
Форма № П-2.04

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

**Інститут економіки, управління та інформаційних технологій
Кафедра правознавства**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ проф. Г. В. Лаврик
« ____ » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни:	«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
освітня програма:	08161 «Право»
спеціальність:	081 Право
галузь знань:	08 Право
ступінь вищої освіти:	молодший бакалавр

Укладач:

Гладкий С.О., професор кафедри правознавства Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», д.ю.н., професор

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» схвалена та
рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри
правознавства

Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Право»
спеціальності 081 Право
ступеня молодший бакалавр

_____ С.О. Гладкий
« _____ » _____ 2020 року

ЗМІСТ

Розділ 1.	Загальна характеристика навчальної дисципліни	4
Розділ 2.	Перелік компетентностей та програмні результати навчання з навчальної дисципліни	5
Розділ 3.	Програма навчальної дисципліни	8
Розділ 4.	Тематичний план навчальної дисципліни	15
Розділ 5.	Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	27
Розділ 6.	Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки навчального процесу	31
Розділ 7.	Рекомендовані джерела інформації	31

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 081мб1 «Право» освітнього ступеня молодший бакалавр з права

Характеристика навчальної дисципліни
1. Місце в структурно-логічній схемі підготовки - навчальні дисципліни, які є базовими для вивчення даної навчальної дисципліни: «Українська мова», «Теорія держави і права»; - навчальні дисципліни, для яких дана навчальна дисципліна є базовою: курсові роботи з навчальної дисципліни «Теорія держави і права» та інших навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом
2. Кількість кредитів ЄКТС – <u>3</u>
3. Кількість модулів: денна – <u>2</u> ; заочна – <u>2</u>
4. Обов'язкова (варіативна) у відповідності до навчального плану – обов'язкова
5. Курс: денна – <u>1</u> , заочна – <u>1</u>
6. Семестр: денна – <u>2</u> , заочна – <u>1</u>
7. Кількість годин: денна форма навчання, годин: – загальна кількість: 1 семестр – <u>2</u> , 2 семестр – <u>90</u> – лекції: 1 семестр – <u>2</u> , 2 семестр – <u>18</u> – семінарські заняття: 1 семестр – <u>2</u> , 2 семестр – <u>14</u> – самостійна робота: 1 семестр – <u>2</u> , 2 семестр – <u>58</u> – вид підсумкового контролю: 1 семестр – <u>ПМК (залік)</u>
8. Кількість годин: заочна форма навчання, годин: 1 семестр – <u>90</u> , 2 семестр – – лекції: 1 семестр – <u>6</u> , 2 семестр – – практичні заняття: 1 семестр – <u>6</u> , 2 семестр – – самостійна робота: 1 семестр – <u>78</u> , 2 семестр – – вид підсумкового контролю: 1 семестр – <u>ПМК (залік)</u> , 2 семестр –

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання з навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із загальними напрямками, закономірностями, принципами і методами наукового пізнання, теоретико-методологічними основами наукового дослідження в галузі правничих наук, а також набуття вмінь і навичок науково-дослідної роботи, які мають реалізуватися ними при підготовці курсових, кваліфікаційних та інших робіт.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни є:

- формування цілісного уявлення про науку як систему знань і методологічний інструментарій пізнання соціальної дійсності загалом і державно-правової дійсності зокрема;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретико-методологічними засадами сучасної юридичної науки, її понятійно-термінологічним апаратом, особливостями процесу наукового пізнання, основними методами та засобами наукового дослідження державно-правових явищ і процесів, вимогами до оприлюднення, оформлення та апробації результатів наукового дослідження;
- підготовка здобувачів вищої освіти до проведення самостійних наукових досліджень, що передбачає: формування умінь і навичок формулювання теми і складання програми дослідження, підбору інформаційних джерел, вибору методів, узагальнення результатів та оформлення матеріалів дослідження, публікації та апробації основних положень самостійної науково-дослідної роботи.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти ЗВО	Програмні результати навчання
<p>Загальні: ЗК 3. Здатність до навчання з деяким ступенем автономії. ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, у тому числі з використанням сучасних технологій і баз даних. ЗК 7. Здатність до абстрактного й аналітичного, критичного мислення; здатність генерувати нові ідеї.</p> <p>Спеціальні (фахові): ФК 13. Навички самостійної роботи над різноманітними історико-правовими текстами, документальним матеріалом, наочністю.</p>	<p>ПРН 1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин. ПРН 6. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. ПРН 7. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p>

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни затверджена Вченою радою Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», протокол від «__» _____ 2020 року № ____.

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Тема 1. Наука як сфера людської діяльності

Поняття «наука». Сутність науки як сфери людської діяльності. Основні функції науки. Виникнення і розвиток науки. Парадигми і наукові революції. Класичний, некласичний і постнекласичний періоди розвитку науки.

Об'єкт і предмет науки. Класифікація наук.

Основні риси та функції юридичної науки. Історичні етапи виникнення і розвитку юридичної науки. Система юридичних наук. Юридична наукова спеціальність. Юридична наука в системі соціально-гуманітарного наукового знання. Юридична наука та юридична практика.

Наукознавство як галузь наукового знання. Об'єкт і предмет навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень». Зміст і завдання курсу, особливості застосування набутих знань на практиці.

Тема 2. Організація наукової діяльності в Україні

Поняття наукової діяльності. Нормативно-правова база наукової діяльності в Україні.

Організаційні засади наукової діяльності в Україні. Поняття про науковий напрям і наукову школу.

Склад та підготовка наукових кадрів в Україні. Наукові ступені та вчені звання в Україні: сутність, значення, порядок присудження. Статус науковця.

Організація наукових досліджень у закладі вищої освіти. Університет як суб'єкт наукової діяльності.

Міжнародне співробітництво в науково-дослідній сфері. Чинні міжнародні програми, які діють в Україні. Організація наукових грантів та проектів обміну науковим досвідом між українськими та зарубіжними вченими. Стажування за кордоном. Партнерські відносини споріднених університетів Європи й України.

Тема 3. Теоретичні засади наукового дослідження

Поняття і мета наукового дослідження. Класифікація наукових досліджень. Ефективність наукових досліджень. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.

Науково-юридичне дослідження як процес юридичного мислення та фіксації його результатів. Стилі наукового мислення, їх типологія (класичний, некласичний, постнекласичний стилі).

Поняття праворозуміння, його значення для юридичної науки та практики. Теоретичні підходи до праворозуміння. Причини та умови множинності підходів до праворозуміння. Основні характеристики сучасних підходів до праворозуміння.

Наукові поняття як знаряддя юридичного мислення. Правові поняття і категорії.

Тема 4. Наукове дослідження як процес розв'язання наукової проблеми

Процес наукового дослідження, його характеристики та етапи проведення.

Тема наукового дослідження: критерії вибору, порядок конкретизації. Науковий напрямок. Наукове питання.

Поняття наукової проблеми. Види наукових проблем. Постановка і уточнення наукової проблеми. Проблемна ситуація. Наукова проблема і наукова теорія. Наукова проблема в правознавстві.

Поняття наукової гіпотези. Види наукових гіпотез. Етапи розробки наукової гіпотези. Постановка і формулювання наукової гіпотези. Способи підтвердження наукової гіпотези. Наукове обґрунтування та наукові пояснення. Наукова гіпотеза і наукова теорія.

Тема 5. Науковий стиль мовлення та оформлення наукової роботи

Науковий стиль мовлення. Наукова українська мова. Виразність і мова тексту наукової праці.

Поняття наукової термінології. Види юридичних термінів. Правильність застосування наукової термінології.

Форми наукових праць з юридичних наук: тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації. Система фахової періодики для публікації результатів дослідження. Наукові семінари, конференції, конгреси. Спеціалізована комунікація через Інтернет.

Поняття та види наукових суперечок. Дискусія як форма апробації наукового дослідження. Порядок ведення наукової дискусії.

Модуль 2

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ ПРАВА

Тема 6. Інформаційне забезпечення науково-юридичних досліджень

Поняття та види інформаційного забезпечення наукових досліджень. Роль і функції наукової інформації.

Система джерел наукової інформації: бібліотечні фонди, архівні фонди. Друковані джерела: книги, журнали, збірки матеріалів тощо. Електронні ресурси, пошукові системи мережі Інтернет.

Специфіка джерел юридичних досліджень. Нормативно-правові документи. Матеріали юридичної практики. Правова статистика.

Організація роботи з науково-теоретичними та емпіричними джерелами. Пошук і відбір джерельної бази дослідження. Бібліографічний пошук у каталогах і картотеках. Робота з періодичними виданнями. Складання власної картотеки наукових джерел.

Робота з друкованими джерелами. Вивчення змісту і структури джерела, визначення і відбір інформації. Форми та види фіксації інформації: конспект, тези,

план, цитати, термінологічний словник. Облік та систематизація відібраного матеріалу.

Основні правила посилання і цитування. Оформлення списку використаних джерел і літератури (вимоги ДСТУ).

Тема 7. Методологія наукових досліджень: загальні положення

Методологія науки як основа наукового дослідження, її поняття та структура. Функції методології науки. Поняття наукового підходу та наукового методу. Метод, методика і техніка дослідження. Методологічні принципи.

Поняття і структура методології юридичної науки. Загальна характеристика методологічних підходів юриспруденції. Класифікація методів юридичної науки. Наукові методи та методи практичної юридичної діяльності.

Предметна та цільова обумовленість методів юридичної науки. Проблема належності, допустимості, істинності, доцільності при виборі методу дослідження.

Тема 8. Методи науково-юридичних досліджень

Філософсько-світоглядні методи в науково-юридичних дослідженнях (матеріалістичний та ідеалістичний; діалектичний та метафізичний; визнання чи заперечення об'єктивних соціальних, у тому числі державно-правових, закономірностей та можливості їх пізнання й ін.).

Загальнонаукові методи пізнання державно-правових явищ. Методи теоретичних та емпіричних досліджень. Формально-логічні процедури (аналіз, синтез, індукція, дедукція та ін.). Системний метод. Структурний метод. Функціональний метод. Порівняльний метод. Синергетичний метод.

Наукові методи пізнання державно-правових явищ, що застосовуються суміжними науками або групами наук. Історичний метод. Психологічний метод. Метод конкретно-соціологічного дослідження. Інституціональний метод. Математичні та статистичні методи. Кібернетичний та інші методи технічних наук, що використовуються в юриспруденції.

Поняття та загальна характеристика спеціальних методів науково-юридичного пізнання. Формально-юридичний метод. Порівняльно-правовий метод. Історико-правовий метод. Метод державно-правового моделювання. Метод державно-правового експерименту. Метод судової статистики. Методи правової герменевтики.

Тема 9. Студентське наукове дослідження: організація та виконання

Поняття, мета і завдання науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Роль науково-дослідної роботи у процесі підготовки юриста. Види та форми науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Курсова робота. Дипломна (магістерська) робота. Участь у діяльності наукового студентського гуртка. Участь у діяльності студентського дискусійного клубу.

Керівництво студентською науковою роботою, його сутність, призначення і форми.

Організація науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти, її планування. Обрання та затвердження теми дослідження. Складання плану і графіка виконання наукового дослідження. Дотримання раціонального режиму робочого дня.

Робота з літературою, нормативними актами та іншими джерелами.

Структура наукової роботи, її розробка. Особливості структури курсової роботи.

Вимоги до змісту студентської наукової роботи. Актуальність дослідження. Вибір об'єкта та предмета дослідження. Мета і завдання дослідження. Новизна і практичне значення дослідження. Зміст дослідження. Логічна послідовність викладу матеріалу. Наукові висновки та пропозиції автора дослідження.

Вимоги до оформлення наукової роботи.

Відзив наукового керівника та рецензія. Захист наукової роботи.

Підготовка та оформлення наукової доповіді на студентську наукову конференцію. Правила виступу з доповіддю на студентській науковій конференції.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1. Тематичний план навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання спеціальності 081мб1 «Право» з розподілом навчального часу за видами занять

№ з/п	Назва модуля, теми	Кількість годин за видами занять				
		разом	аудиторні			позааудиторні
			лекційні заняття	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота
Модуль I. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКОВОЇ РОБОТИ						
1	Наука як сфера людської діяльності	9	2	2	-	5
2	Організація наукової діяльності в Україні	8	2	-	-	6
3	Теоретичні засади наукового дослідження	9	2	2	-	5
4	Наукове дослідження як процес розв'язання наукової проблеми	9	2	2	-	5
5	Науковий стиль мовлення та оформлення наукової роботи	10	2	2	-	6
	Разом по модулю I	45	10	8	-	27
Модуль II. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ ПРАВА						
6	Інформаційне забезпечення науково-юридичних досліджень	12	2	2	-	8
7	Методологія наукових досліджень: загальні положення	10	2	-	-	8
8	Методи науково-юридичних досліджень	12	2	2	-	8
9	Студентське наукове дослідження: організація та виконання	11	2	2	-	7
	Разом по модулю II	45	8	6	-	31
	Разом із курсу:	90	18	14	-	58

Таблиця 4.2. Тематичний план навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання спеціальності 081мб1 «Право»

№ з/п	Назва модуля, теми	Кількість годин за видами занять				
		разом	аудиторні			позааудиторні
			лекційні заняття	семінарські заняття	практичні заняття	
Модуль I. Загальна частина						
1	Наука як сфера людської діяльності	9	2	-	-	7
2	Організація наукової діяльності в Україні	8	-	-	-	8
3	Теоретичні засади наукового дослідження	10	2	-	-	8
4	Наукове дослідження як процес розв'язання наукової проблеми	10	-	-	2	8
5	Науковий стиль мовлення та оформлення наукової роботи	8	-	-	-	8
	Загалом по модулю I	45	4	-	2	39
Модуль II. Особлива частина						
6	Інформаційне забезпечення науково-юридичних досліджень	10	-	-	-	10
7	Методологія наукових досліджень: загальні положення	10	-	-	-	10
8	Методи науково-юридичних досліджень	12	-	-	2	10
9	Студентське наукове дослідження: організація та виконання	13	2	-	2	9
	Загалом по модулю II	45	2	-	4	39
	Разом із курсу:	90	6	-	6	78

Таблиця 4.4. Тематичний план навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень», яка викладається для студентів денної форми навчання спеціальності 081мб1 «Право»

* – у таблиці позначені лекційні та практичні заняття для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Назва теми та питання семінарського (практичного для студентів заочної форми навчання) заняття	Завдання самостійної роботи у розрізі теми	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
1	2	3	4
Тема 1. Наука як сфера людської діяльності			
<p>Лекція 1 (*Лекція 1)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та основні функції науки. 2. Понятійний апарат і зміст науки. 3. Класифікація наук. 4. Поняття, функції та система юридичної науки. 	<p>Семінарське заняття 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та основні функції науки. 2. Понятійний апарат і зміст науки. 3. Класифікація наук. 4. Поняття, функції та система юридичної науки. 	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток науки. Парадигми і наукові революції. 2. Історичні етапи виникнення і розвитку юридичної науки. 3. Юридична наукова спеціальність. 4. Юридична наука в системі соціально-гуманітарного наукового знання. 5. Юридична наука та юридична практика. 	<p>1, 2, 10-12, 14, 15, 17-22, 24, 26, 29, 35, 36, 38, 55, 56</p>
Тема 2. Організація наукової діяльності в Україні			
<p>Лекція 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття наукової діяльності. 2. Організація наукової діяльності в Україні. 3. Наукові дослідження у вищому навчальному закладі. 4. Склад та підготовка наукових кадрів в Україні. 5. Міжнародне співробітництво в науково-дослідній сфері. 		<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про науковий напрям і наукову школу. 2. Статус науковця. 3. Університет як суб'єкт наукової діяльності. 	<p>1-9, 10-12, 14, 15, 17-22, 25, 29, 35, 38, 60</p>

1	2	3	4
Тема 3. Теоретичні засади наукового дослідження			
Лекція 3 (*Лекція 2) 1. Поняття, види та ефективність наукових досліджень. 2. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження. 3. Науково-юридичне дослідження, його світоглядні засади та парадигмальна основа. 4. Теоретичні підходи до праворозуміння.	Семінарське заняття 2 1. Поняття, види та ефективність наукових досліджень. 2. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження. 3. Науково-юридичне дослідження, його світоглядні засади та парадигмальна основа. 4. Теоретичні підходи до праворозуміння.	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Принципи організації наукової праці. 2. Ефективність наукових досліджень. 3. Причини та умови множинності підходів до праворозуміння. 4. Наукові поняття як знаряддя юридичного мислення.	10-12, 14-23, 32, 35, 38, 60
Тема 4. Наукове дослідження як процес розв'язання наукової проблеми			
Лекція 4 1. Процес наукового дослідження, його характеристики та етапи проведення. 2. Тема наукового дослідження: критерії вибору, порядок конкретизації. 3. Поняття наукової проблеми. 4. Постановка і формулювання наукової гіпотези та її доказ.	Семінарське заняття 3 1. Процес наукового дослідження, його характеристики та етапи проведення. 2. Тема наукового дослідження: критерії вибору, порядок конкретизації. 3. Поняття наукової проблеми. 4. Постановка і формулювання наукової гіпотези та її доказ.	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Поняття наукового факта в правознавстві. 2. Поняття аксіоми у науці. 3. Наукове обґрунтування та наукові пояснення.	10-12, 14, 15, 17-22, 29, 35, 38, 60
Тема 5. Науковий стиль мовлення та оформлення наукової роботи			
Лекція 5 1. Науковий стиль мовлення. 2. Поняття і види юридичних термінів. 3. Форми наукових праць. 4. Дискусія та інші форми наукового спілкування.	Семінарське заняття 4 (*Практичне заняття 1) 1. Науковий стиль мовлення. 2. Поняття і види юридичних термінів. 3. Форми наукових праць. Дискусія та інші форми наукового спілкування.	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Система фахової періодики для публікації результатів дослідження. 2. Наукові семінари, конференції, конгреси. 3. Оформлення джерел і літератури в науковому дослідженні (вимоги ДСТУ).	9-12, 14, 15, 17-22, 29, 33, 35, 38, 60

1	2	3	4
Тема 6. Інформаційне забезпечення науково-юридичних досліджень			
Лекція 6 1. Поняття та види інформаційного забезпечення наукових досліджень. 2. Система джерел наукової інформації. 3. Пошук і відбір джерельної бази дослідження. 4. Електронний пошук наукової інформації.	Семинарське заняття 5 1. Поняття та види інформаційного забезпечення наукових досліджень. 2. Система джерел наукової інформації. 3. Пошук і відбір джерельної бази дослідження. Робота з друкованими джерелами. 4. Електронний пошук наукової інформації.	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Електронні ресурси, пошукові системи мережі Інтернет. 2. Бібліографічний пошук у каталогах і картотеках. 3. Робота з періодичними виданнями.	4, 10-12, 14, 15, 17-22, 29, 33, 35, 38, 54, 60
Тема 7. Методологія наукових досліджень: загальні положення			
Лекція 7 1. Методологія науки як основа наукового дослідження. 2. Поняття і структура методології юридичної науки. 3. Методологічні підходи юриспруденції. 4. Проблема належності, допустимості, істинності, доцільності при виборі методу дослідження.		Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Наукові методи та методи практичної юридичної діяльності. 2. Методологічні принципи. 3. Предметна та цільова обумовленість методів юридичної науки.	10-15, 17-22, 29-31, 34, 36, 40, 44, 50, 55, 56, 58
Тема 8. Методи науково-юридичних досліджень			
Лекція 8 1. Філософські методи в науково-юридичних дослідженнях. 2. Загальнонаукові методи пізнання державно-правових явищ. 3. Наукові підходи і методи пізнання державно-правових явищ, що застосовуються суміжними науками або групами наук. 4. Спеціальні методи науково-юридичного пізнання.	Семинарське заняття 6 (*Практичне заняття 2) 1. Філософські методи в науково-юридичних дослідженнях. 2. Загальнонаукові методи пізнання державно-правових явищ. 3. Наукові підходи і методи пізнання державно-правових явищ, що застосовуються суміжними науками або групами наук. 4. Спеціальні методи науково-юридичного пізнання.	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Математичний і статистичний методи. 2. Кібернетичний та інші методи технічних наук, що використовуються в юриспруденції. 3. Історико-правовий метод.	10-15, 17-22, 28, 30, 34, 36, 40, 44, 48, 50, 55, 56

1	2	3	4
Тема 9. Студентське наукове дослідження: організація та виконання			
<p>Лекція 9 (*Лекція 3)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль науково-дослідної роботи у процесі підготовки фахівця-юриста. 2. Форми науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти та її організація. 3. Курсові роботи здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Право». 	<p>Семінарське заняття 7 (*Практичне заняття 3)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль науково-дослідної роботи у процесі підготовки фахівця-юриста. 2. Форми науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти та її організація. 3. Курсові роботи здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Право». 	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дотримання раціонального режиму робочого дня дослідника. 2. Робота дослідника з літературою, нормативними актами та іншими джерелами. 3. Підготовка та оформлення наукової доповіді на студентську наукову конференцію. 4. Правила виступу з доповіддю на студентській науковій конференції. 	<p>10-12, 14, 15, 17-22, 29, 33, 35, 38, 60</p>

Розділ 5. Система поточного та підсумкового контролю

Об'єктами контролю знань, що оцінюються, є робота студентів на лекціях, семінарських заняттях, якість та своєчасність виконання індивідуальних і домашніх завдань, поточних модульних робіт. Контрольні заходи здійснюються викладачами і включають поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів здійснюється при проведенні лекцій, семінарських, шляхом перевірки виконання домашніх завдань.

Під час проведення семінарських занять застосовуються такі методи контролю, як усне та письмове опитування студентів з питань, визначених планом заняття, дискусійне обговорення проблемних питань з теми заняття, письмове складання студентами тестів та інше.

Поточна успішність студентів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюються за допомогою національної шкали оцінок («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії оцінювання відповіді студента на семінарському занятті:

«5» – вичерпна і глибока відповідь на питання семінарського (практичного) заняття. Студент виявив всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу, глибоко засвоїв основну й додаткову літературу з теми, рекомендовану планом. Доповідає активно й упевнено, не прив'язаний до конспекту. Відповідь вирізняється точністю використаних термінів. Матеріал викладається послідовно й логічно. У розумінні та викладі навчального матеріалу студент виявляє науковий підхід і творчі здібності. Після завершення доповіді відповідає на всі питання викладача та товаришів.

«4» – студент виявляє достатньо повне знання матеріалу, не припускається у відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану викладачем у плані семінарського (практичного) заняття. Дає відповіді на запитання викладача та одногрупників. Нерідко звертається до конспекту.

«3» – студент виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за фахом. Доповідач прикутий до конспекту, припускається грубих помилок. Матеріал частково розкриває проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.

«2» – студент читає з конспекту. Матеріал розкриває проблему поверхово чи фрагментарно або зовсім не розкриває сутності питання. На запитання викладачів та студентів відповісти не може.

Поточний контроль, який має місце під час проведення *поточних модульних робіт*, здійснюється в письмовій формі або за допомогою відповідного програмного забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу. Оцінювання знань студентів при виконанні поточних модульних робіт здійснюється за 100-бальною шкалою. Загальна оцінка за поточний модульний контроль визначається як середньоарифметична за формулою: $(M_1 + M_2) / 2$

Оцінювання *самостійної роботи* студента здійснюється шляхом перевірки його робочого зошита, де виконуються завдання, передбачені планом самостійної роботи, а також під час поточного тестування чи співбесіди, у перебігу яких викладач визначає загальний рівень засвоєння студентом вузлових питань кожної з тем, винесених на самостійне опрацювання (зокрема, під час семінарських (практичних) занять). У додатковому контролі засвоєння студентом кожної з тем, винесених на самостійне опрацювання, потреби немає, оскільки цю функцію виконує рубіжний контроль (поточна модульна контрольна робота). У ній рівномірно представлений увесь навчальний матеріал модуля.

Підсумкове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» здійснюється у формі заліку. Підсумкова оцінка дорівнює загальній оцінці за поточний модульний контроль. Оскільки робочим навчальним планом при вивченні матеріалу навчальної дисципліни у семестрі навчального року передбачено виконання двох поточних модульних робіт, то загальна оцінка за поточний модульний контроль визначається як середньоарифметична.

Існує також можливість набрання студентом *додаткових балів* (не більше 30).

Таблиця 5.1. Розподіл балів, що отримують студенти за результатами вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»

№ з/п	Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
1	2	3	4
Модуль I. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКОВОЇ РОБОТИ			
1	Наука як сфера людської діяльності	Виконання комплексної поточної модульної контрольної роботи	10
2	Організація наукової діяльності в Україні		10
3	Теоретичні засади наукового дослідження		10
4	Наукове дослідження як процес розв'язання наукової проблеми		10
5	Науковий стиль мовлення та оформлення наукової роботи		10
Поточна модульна робота I			50
Модуль II. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ ПРАВА			
6	Інформаційне забезпечення науково-юридичних досліджень	Виконання комплексної поточної модульної контрольної роботи	12,5
7	Методологія наукових досліджень: загальні положення		12,5
8	Методи науково-юридичних досліджень		12,5
9	Студентське наукове дослідження: організація та виконання		12,5
Поточна модульна робота II			50
Разом за семестр			100

Таблиця 5.2. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь в предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних 2. Участь в конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних 3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності 4. Написання і захист реферату з визначеної проблеми	20 20 15 10
2. Науково-дослідна	1. Участь у роботі наукового гуртка «Ін Юре» (підготовка та захист матеріалів наукового реферату на засіданні гуртка). 2. Участь у роботі студентського дискусійного клубу «Феміда» (підготовка доповіді, участь у дебатах, оформлення стіннівки) 3. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних 4. Підготовка матеріалів власних досліджень до участі в науковій конференції 5. Підготовка публікації в науковому виданні	15 15 20 20 25

Таблиця 5.3. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 6. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»

1. Основи наукових досліджень : завдання для аудиторного тестування студентів денної та заочної форми навчання / С.О.Гладкий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.34/>

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page>
3. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 33. - Ст. 345.
5. Про інформацію: Закон України від 13 січня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 32. - Ст. 313.
6. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 48. - Ст. 253.
7. Про Академію правових наук України: Указ Президента України від 23 липня 1993 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
8. Положення про Міністерство освіти і науки України: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-п>
9. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-п>
10. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: Наказ Міністерства освіти і науки України від 23 вересня 2019 р. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#Text>

Основна література:

11. Азарян А.А. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.А. Азарян, Р.С. Азарян. - Кривий Ріг : Вид. центр КТУ, 2010. - 231 с.
12. Бірта Г.О. Методологія та організація наукових досліджень : курс лекцій / Г.О. Бірта. - Полтава : ПУЕТ, 2012. - 82 с.
13. Борисенко В.Д. Організація наукових досліджень в Україні : навч. посіб. / В.Д. Борисенко, С.А. Устенко ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В.О. Сухомлинського. - Миколаїв : МНУ, 2016. - 258 с.
14. Вдовичин І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. ; [уклад. Ігор Вдовичин]. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. - 247 с.
15. Дегтярьов А.В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / А.В. Дегтярьов, М.Г. Кокодій. - Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. - 80 с.
16. Демківський А.В. Основи методології наукових досліджень : навч. посіб. / А.В. Демківський, П.І. Безус. - К. : Акад. муніцип. упр., 2012. - 276 с.
17. Захаркевич О.В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Захаркевич, Г.С. Швець, О.М. Сарана. - Хмельницький : ХНУ, 2013. - 223 с.
18. Колесников О.В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Колесников. - 2-ге вид., випр. та допов. - К. : Центр учб. л-ри, 2011. - 143 с.
19. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : Навч. посібник / О.В. Крушельницька. - К. : Кондор, 2006. - 206 с.
20. Лудченко О. Основи наукових досліджень і патентознавство : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Лудченко [та ін.]. - 4-ге вид., переробл. і доповн. - К. : Ун-т "Україна", 2011. - 236 с.
21. Малигіна В.Д. Методологія наукових досліджень : монографія / В.Д. Малигіна, О.Ю. Холодова, Л.М. Акімова ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне : НУВГП, 2016. - 247 с.

22. Науково-дослідницька діяльність студентів, курсантів, слухачів, аспірантів, ад'юнктів та докторантів : довідник молодого вченого / А.В. Байлов, О.М. Литвинов, В.В. Чумак. - Харків : ХНУВС, 2016. - 363 с.
23. Основи наукових досліджень : навч. підруч. / [В.І. Саюк та ін. ; за ред. В.І. Саюк, Є.Р. Чернишової] ; Нац. акад. пед. наук України, Ун-т менедж. освіти. - К. : Педагогічна думка, 2012. - 143 с.

Додаткова література:

24. Алаїс С.І. Проблема праворозуміння в основних школах права : дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / С.І. Алаїс ; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. - К., 2003. - 203 арк.
25. Афанасьєв А.О. Основи наукових досліджень : навч. посібник / А.О. Афанасьєв, Є.Ю. Кузькін ; Харківський нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2005. - 96 с.
26. Білецький Б. Основи наукових досліджень: категорії, поняття, терміни, нормативні документи : навч. посіб.-довід. / Б. Білецький, О. Добржанський. - Чернівці : Технодрук, 2010. - 380 с.
27. Глосарій з навчальної дисципліни "Основи наукових досліджень" для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / Харк. нац. екон. ун-т ; уклад. О.А. Єрмоленко. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. - 23 с.
28. Горбачук В.Т. Основи наукових досліджень : конспект лекцій для студ. та магістрантів пед. ун-ту / В.Т. Горбачук ; Слов'янський держ. пед. ун-т. - Слов'янськ : СДПУ, 2003. - 88 с.
29. Гребеньков Г.В. Методологія кримінально-правових досліджень : наук.-практ. посіб. / Г.В. Гребеньков, Є.С. Назимко ; Донец. юрид. ін-т. - Донецьк : Цифрова типографія, 2012. - 201 с.
30. Данилкович А.Г. Основи наукових досліджень у вищому навчальному закладі : навч. посіб. / А.Г. Данилкович ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - К. : КНУТД, 2010. - 294 с.
31. Дідик М.М. Основи наукових досліджень у криміналістиці : підруч. для вищих навч. закл. МВС України / М.М. Дідик, І.Ю. Горбатенко ; Національний ун-т внутр. справ. Херсонський юрид. ін-т. - Херсон : ВАТ "Херсонська міська друкарня", 2003. - 214 с.
32. Дубов Г.О. Становлення методології юридичних досліджень: особливості радянського та сучасного етапів : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Г.О. Дубов ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2014. - 16 с.
33. Завальний А.М. Методологічні та теоретичні основи пізнання юридичних фактів : монографія / А.М. Завальний. - К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2011. - 95 с.
34. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. - Введ. 01.07.98. - К.: Держстандарт України, 1998. - 16 с.
35. Кельман М.С. Юридична наука: проблеми методології : монографія / М.С. Кельман ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Т. : Терно-граф, 2011. - 492 с.
36. Кириленко О.П. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях : навч. посіб. / [О.П. Кириленко, В. В. Письменний] ; Терноп. нац. екон. ун-т. - Т. : ТНЕУ, 2013. - 227 с.
37. Кмитовский В.А. Правоведение: история, теория, методология / В. Кмитовский, Н. Никифоров ; Балтийская международная академия. - Рига : [б.и.], 2008. - 262 с.
38. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень : навч. посібник / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв ; АПН України. Південний науковий центр. - 2-вид., перероб. і доп. - К. : Видавничий дім "Професіонал", 2004. - 206 с.
39. Корягін М.В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / М.В. Корягін, М.Ю. Чік. - К. : Алерта, 2014. - 620 с.
40. Маниліч М.І. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / М.І. Маниліч [та ін.]. - Чернівці : Букрек, 2005. - 252 с.
41. Методологические проблемы правоведения / Московский гос. ун-т им. М.В.Ломоносова ; ред. М. Н. Марченко. - М. : Изд-во Моск. ун-та, 1994. - 176 с.
42. Моштук В. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. для самост. роботи студ. / В. Моштук, В. Терес ; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. - Дрогобич : [РВВ ДДПУ ім. І. Франка], 2010. - 117 с.

43. Основи наукових досліджень : навч. посібник / І. М. Грищенко [и др.] ; Київський національний торговельно-економічний ун-т. - К. : Вид-во КНТЕУ, 2001. - 185 с.
44. Отенко І.П. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / І.П. Отенко; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. - 80 с.
45. Питання удосконалення методології сучасної юриспруденції : тези 2-гої Міжнар. наук. конф., присвяч. пам'яті проф. О.В. Сурілова, 30-31 берез. 2012 р. / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад." ; [за заг. ред. Ю.М. Оборотова]. - О. : Фенікс, 2012. - 266 с.
46. Пихтіна Н.П. Основи наукових досліджень в опорних схемах : навч.-метод. посібник / Н.П. Пихтіна, С.О. Нестерець ; Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. - Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2007. - 45 с.
47. Пихтіна Н.П. Основи наукових досліджень в опорних схемах : навч.-метод. посіб. / Н.П. Пихтіна, С.О. Нестерець ; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. - 2-ге вид. - Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. - 71 с.
48. Попович М.М. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / уклад. М.М. Попович ; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2008. - 80 с.
49. Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології / О.В. Кресін [та ін.] ; ред. Ю.С. Шемшученко ; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К. : [б.в.], 2006. - 256 с.
50. Пушкар О.І. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / О.І. Пушкар, О.А. Єрмоленко ; Харківський нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2005. - 88 с.
51. Розвиток методології сучасної юриспруденції. Третя Міжнародна наукова конференція, 12 квітня 2013 року : матеріали / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад." ; [відп. ред. Ю.М. Оборотов]. - О. : Фенікс, 2013. - 214 с.
52. Свердан М.М. Основи наукових досліджень : підруч. / М.М. Свердан, М.Р. Свердан ; Буковинська держ. фінансова академія. - Чернівці : Рута, 2008. - 456 с.
53. Сидоренко В.К. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для вищ. пед. закл. освіти / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко. - К. : РННЦ "ДІНІТ", 2000. - 260 с.
54. Суворін О.В. Основи наукових досліджень та наукова інформація : [навч. посібник] / О.В. Суворін [та ін.] ; Східноукраїнський нац. ун-т ім. Володимира Даля. Технологічний ін-т. - Луганськ : [б.в.], 2008. - 129 с.
55. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук [та ін.] ; ред. О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. - 2-ге вид., переробл. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 688 с.
56. Теорія держави і права: підруч. / [Петришин О. В. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О.В. Петришина ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Право, 2014. - 366 с.
57. Тормоса Ю.Г. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посібник для самост. вивчення дисципліни / Ю.Г. Тормоса ; Київський нац. екон. ун-т. - К. : КНЕУ, 2003. - 76 с.
58. Фальковський А.О. Аксиологічний підхід в методології сучасної юриспруденції: дис... канд. юрид. наук : 12.00.12 / А.О. Фальковський ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - О., 2011. - 216 арк.
59. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / А.С. Філіпенко. - К. : Академвидав, 2004. - 207 с.
60. Швець Ф.Д. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / Ф.Д. Швець. - Рівне : НУВГП, 2013. - 208 с.